

Mario Vargas Llosa
PALOMINO
MOLERO'YU
KİM ÖLDÜRDÜ

Türkçesi
ÜLKER İNCE

Mario Vargas Llosa
PALOMINO
MOLERO'YU
KİM ÖLDÜRDÜ

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Özal Basımevi'nde basıldı. (1991)

Mario Vargas Llosa
PALOMINO
MOLERO'YU
KİM ÖLDÜRDÜ

ROMAN

Türkçesi
ÜLKER İNCE

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Bâbüali Caddesi No. 19 Kat 2, 34410 Cağaloğlu, İstanbul

Telefon: 528 61 13 Faks: 513 51 88

Özgün adı
¿Quién mató a Palomino Molero?
(1986)

ISBN 975.510.365-1

© Mario Vargas Llosa / Agencia Literaria Carmen Balcells S.A./
Can Yayınları Ltd. Şti. (1991)

Bu kitap, Alfred McAdam'ın İngilizce çevirisinden
Türkçeye çevrilmiştir.

José Miguel Oviedo'ya

I

"Orospu çocukları." Lituma midesindekilerin boğazına doğru yürüdüğünü duyuyordu. "Zavallı çocuk, sana neler yapmışlar böyle?"

Oğlan bir keçi boynuzu ağacına asılıp bıçakla doğranmıştı. Öyle akıl almaz bir durumdaydı ki bir cesetten çok bir korkuluğa, kırık dökük bir kuklaya benziyordu. Onu öldürdükten sonra ya da öldürmeden önce dilim dilim doğramışlardı: Burnu, ağzı ortadan yarılmıştı, kurumuş kanlar, çürükler, kesikler, sigara yanıklarından yüzü delibozuk bir haritaya dönmüştü. İğdiş etmeye bile çalışmışlardı, Lituma taşaklarının baldırlarına kadar sarktığını görüyordu. Ayakları çıplaktı, belden aşağısında hiçbir şey yoktu, gövdesinin üst yanını parça parça doğranmış bir tişört örtüyordu. Genç, ince, esmer ve kemikli biriydi. Yüzünün üzerinde vızıldayan sineklerin oluşturduğu dolambacın altında siyah ve kıvırcık saçları parlıyordu.

Cesedi bulan oğlanın keçileri sağı solu kokluyor, tarlayı eşeleyerek yiyecek birşeyler arıyorlardı. Lituma, ölünün ayaklarını kemirmeye her an başlayabilirler, diye düşündü.

"Hangi orospu çocuğu yaptı bunu?" diye kekeleydi, midisini bastırmaya çalışarak.

"Bilmiyorum," dedi oğlan. "Bana kızmayın, kabahat benim değil: Size haber verdiğim için teşekkür ederim."

kür etmelisiniz."

"Sana kızdığım falan yok. Kim böyle bir şey yapacak kadar aşağılık olabilir, beni çıldırtan bu."

Oğlan bu sabah keçilerini bu kayalı tarlaya sürüp de o korkunç şeyle karşılaşınca hayatının en büyük korkusunu yaşamış olmalı. Ama görevini yapmış; keçilerini cesedin çevresindeki kayaların arasında otlarken bırakıp Talara'daki karakola koşmuş. Kolay iş değildi bu, çünkü otlaktan yürüyerek Talara'ya gitmek bir saati alırdı. Lituma oğlanın karakol binasının kapısından girerkenki terli yüzünü, korku dolu sesini anımsıyordu:

"Şu Lobitos Yolu üzerinde bir adam öldürmüşler. İsterseniz sizi oraya götürürüm, ama hemen gitmeliyiz, çünkü keçilerimi yalnız bıraktım, onları çalabilirler."

Bereket versin keçilerin hiçbiri çalınmamıştı. Lituma cesedi görmenin büyük şaşkınlığını üzerinden yavaş yavaş atarken oğlanın parmak hesabı keçilerini saydığını gördü. Derin bir soluk aldığı duydu: "Hepsi tamam."

"Aman, sen koru Tanrım!" diye haykırdı taksi sürücüsü. "Nedir bu Tanrı aşkına?"

Yolda gelirlerken oğlan ne göreceklerini onlara aşağı yukarı anlatmıştı, ama insanın bir şeyi kafasında canlandırması başka, görüp koklaması başka. Cesedin kokusu göğün yedinci katına ulaşmıştı. Güneş kayaların yanı sıra kafalarının taşlarını oyuyordu. Görülmemiş bir hızla çürüyor olsa gerek.

"Yardım eder misin, şunu aşağıya indirelim?"

"A, elbette," diye homurdandı taksi sürücüsü

haç çıkararak. Keçiboynuzu ağacına tükürdü. "Biri bana şu Ford'un bir gün bunu taşıyacağını söyleseydi onu hiç satın almazdım. Teğmenle ikiniz benim gibi iyi bir adam buldunuz, yararlanıyorsunuz."

Jerónimo Talara'da taksisi olan tek kişiydi. Cenaze arabası kadar büyük ve siyah olan külüstür arabası kasabayı Uluslararası Petrol Şirketi çalışanlarının oturdukları ve çalıştıkları bölgeden ayıran kapıdan serbestçe geçti. Teğmen Silva ile Lituma, Jandarma Karakolunun tek taşıt aracı olan bisiklet ya da atla gidilemeyecek kadar uzak yerlere gitmeleri gerektiğinde bu taksiyi kullanırlardı. Taksi sürücüsü ne zaman kendisini çağırırsalar sızlanır, söylenir, her ne kadar Teğmen benzin parasını ödüyorsa da paraca kayba uğradığından söz ederdi.

"Dur, Jerónimo, şimdi aklıma geldi, yargıç gelip soruşturma yapmadan ona dokunamayız."

"Yani bir küçük yolculuk daha yapacağım," dedi çatlak bir sesle. "Ya yargıç bana ücretimi öder ya da kendinize bir başka enayi bulursunuz."

Tam o sırada eliyle alnına vurdu, gözlerini açtı, cesedin yüzüne baktı. "Dur bir dakika! Ben bu herifi tanıyorum!"

"Kim?"

"En son askere alınan erlerle birlikte hava üsüne gelen oğlanlardan biri." Yaşlı adamın yüzü aydınlandı. "Hah, tamam. Bolerolar söyleyen, Piura'lı oğlan."

II

"Bolero mu söylüyordu? Öyleyse benim sana söz ettiğim oğlan bu," dedi yeniden Şebek.

"Evet, o. Araştırdık; aynı adam. Palomino Mole-ro, Castilla'lı. Ama onu kimin öldürdüğünü açıklamaz ki bu bize."

Stadyumun yanında, La Chunga'nın küçük barındaydılar: Bir boks maçı vardı herhalde, çünkü taraftarların bağıışlarını duyuyorlardı. Lituma izinli gününde Piura'ya gelmişti; U.P.Ş'nin (Uluslararası Petrol Şirketi) bir kamyon sürücüsü o sabah onu buraya getirmişti, geceyarısı Talara'ya dönecekti. Lituma ne zaman Piura'ya gelse kuzenleri José ile Şebek León, bir de Gallinacera dolaylarından bir arkadaş, Josefino ile birlikte kasabaya inerdi. Lituma ile León kardeşler La Mangacheria'lydı, ama iki komşu yöre arasında nicedir süren yarışın bu dört arkadaş için hiçbir önemi yoktu. Birbirlerine öylesine yakındılar ki kendilerinin imzası durumuna gelen şarkıyı birlikte yazmışlar, kendilerine Tıpasızlar adını vermişlerdi.

"Şu işi çözersen seni general yaparlar, Lituma," diye şaka yaptı Şebek.

"Zor olacak. Hiç kimse hiçbir şey bilmiyor, hiç kimse hiçbir şey görmemiş, daha kötüsü de yetkililer yardım için parmaklarını oynatmayacaklar."

"Dur bir dakika, Talara'daki yetkililer siz değil

misiniz?" diye sordu Josefino, gerçekten şaşırarak.

"Teğmen Silva ile ben polis yetkilileriyiz. Benim sözünü ettiğim yetkililerse Hava Kuvvetleri yetkilileri. O sıska oğlan Hava Kuvvetlerindeydi, yani onlar bize yardım etmezlerse kim eder?"

Lituma birasının köpüğünü üfürdü, ağzını bir timsah gibi açarak bir yudum içti. "İtoğlu itler. O oğlancığa ne yaptıklarını görseydiniz böyle taşak geçmezsiniz. Neden başka bir şey düşünemediğimi anlardınız."

"Elbette anlıyoruz," dedi Josefino. "Ama durmadan bir cesetten söz etmek can sıkıcı. O adamı unut, Lituma. O öldü."

"Polis olduysan böyle şeylerle karşılaşacaksın," dedi José. "İş bir hastalıktır. Ayrıca sen bu işin adamı değilsin. Bir polisin taş gibi bir yüreği olmalı, çünkü kimi zaman orostopolluk etmek zorundasın. Sense öylesine duygusalsın ki."

"Doğru, öyleyim. O sıskacık oğlanı aklımdan çıkaramıyorum. Karabasanlar görüyorum, o oğlana yaptıkları gibi birisi taşaklarımı çekiyormuş gibi geliyor. Taşakları ta dizlerine kadar sarkmıştı, tavada pişmiş bir çift yumurta gibi yamyassıydılar."

"Onlara dokundun mu?" dedi Şebek gülerek.

"Yumurta, taşak falan dediniz de aklıma geldi, Teğmen Silva o şişko karıyı düdükle mi?" diye sordu José.

"Sen bize bundan söz ettin edeli meraktan dokuz doğuruyoruz," diye ekledi Josefino. "Karıyı becerdi mi becermedi mi?"

"Bu hızla giderse hiçbir zaman beceremeye-

Mario Vargas Llosa

PALOMİNO MOLERO'YU KİM ÖLDÜRDÜ

Palomino Molero'yu Kim Öldürdü? Bir cinayet romanı bu. 1950'lerin Peru'su. Kuzey çöllerinde hava kuvvetlerine ait bir üssün yakınlarında vahşice öldürülmüş bir hava eri bulunur. Bu cinayeti araştırma görevi Teğmen Silva ile yardımcı Lituma'ya verilmiştir. Lituma için bu cinayet bir dönüm noktası olur, çünkü bu onun kötülükle ilk tanışmasıdır. Cinayeti ortaya çıkarmak, büyük bir tutkuya dönüşür, yoksa kötülük nedensiz kalacaktır. Ama çabalarının sonunda eşitsizlik üzerine kurulmuş bir toplumda adaletin olanaksızlığını öğrenir ancak. Günümüzün en iyi romancılarından biri olarak kabul edilen Perulu yazar *Maria Vargas Llosa*, olay örgüsü son derece iyi tasarlanmış, bir solukta merakla okunacak polisiye bir öyküye bir edebiyat yapıtının derinliğini veriyor. Öldürme olayını aydınlatmaya çalışan iki polislin başka ölümlerin karanlığıyla önlerinin kesilmesi oldukça anlamlı görünüyor: İnsanın daha evrensel boyutlu serüveninin, gerçeği yakalama çabalarının en çok nereye varabileceğine işaret eder gibi. Ama umutsuz bir çaba olması eğlencesiz olduğu anlamına gelmiyor.

Kapaktaki resim: MARC CHAGALL

ISBN 975.510.365-1